

Posudek diplomové práce

Název práce: Smrt Boha jako iniciace člověka

Autor: Jakub Hála

Jakub Hála ve své práci sleduje motiv či myšlenku smrti Boha (boha, bohů) v jednotlivých dějinných obdobích a kulturně náboženských okruzích. Všímá si tohoto motivu u archaických náboženství, kde se o něm hovoří v souvislosti s umírajícími vegetačními božstvy a s mysterijními kulty. Dále sleduje postupné „mizení Boha“ v rámci židovské tradice, a to jak v biblických látkách, tak v pozdější židovské mystice. Svou rekonstrukci postupného „ústupu Boha“ v židovské tradici rámuje z hlediska práce klíčovou otázkou, zda tento proces souvisí s Božím „pedagogickým“ působením, s výchovou člověka ke zralosti, dospělosti a převzetí plné odpovědnosti za vlastní život.

Touto otázkou se autor nechá vést i v druhé kapitole, věnované myšlence smrti Boha ve filosofii Friedricha Nietzscheho. Ve třetí kapitole autor komentuje kulturní vývoj ve dvacátém století a zkoumá relevanci Nietzscheových diagnóz z hlediska kulturních trendů a posunů, ke kterým došlo v průběhu sta let po Nietzscheově smrti. Následující kapitola je věnována několika myslitelům druhé poloviny dvacátého století, kteří považují situaci „smrti Boha“ za jedno z klíčových teologických a filosofických témat současnosti. V poslední kapitole autor pracuje se sociologickými a politologickými studiemi nejdůležitějších trendů v oblasti religiozity a spirituality v rámci západní kultury a klade otázku, zda a v jakém smyslu lze skutečně hovořit o návratu religiozity či dokonce víry v Boha.

V závěru předkládané práce autor shrnuje a rekapituluje badatelský výtěžek a vrací se k myšlence, že Boží „skrytí“ (spíše než smrt) může být interpretováno jako zcela žádoucí a kýžený „výchovný proces“, jehož cílem je „iniciace člověka“, tedy opuštění dětského a dětinského vztahu ke světu a k Bohu a strastiplná, nicméně nanejvýš žádoucí cesta ke zralosti a dospělosti.

Hálová práce je psána srdcem. Vědecká přesnost nepatří mezi nejsilnější stránky práce. Hála se s pojednávanými myšlenkami a tématy rve, obnažuje choulostivá a zranitelná místa křesťanské víry a tradice, práci rozhodně nelze vytknout chladný vědecký odstup. Naopak, za místy kostrbatými větami a neobratnými souvětími je cítit žhavý existenciální zápas s hroznými otázkami. Hála ve své práci vlastně nic netvrdí, spíše své téma mapuje, nahlíží z různých perspektiv, jeho závěry jsou spíše intuitivní než věcné, spíše k nim zve, než že by pro ně věcně a chladně argumentoval. Nicméně jeho základní výpovědi ohledně teologického a existenciálního zhodnocení smrti (či skrytí) Boha rozhodně nechybí přesvědčivost. Autorův přístup k tématu je obdivuhodný, stejně jako myšlenkový záběr práce.

Vzhledem k výše zmíněným slabým i silným stránkám práce navrhuji hodnocení C.

8. září 2009

Pavel Hošek